

فلاح و فوز

انسان موجودی هدفمند است و در درون خود کشش و میلی را به سوی آنچه که ندارد ولی می‌تواند به آن دست یابد، احساس می‌کند. اما سخن بر آن است که دست‌یابی به چه اهدافی موجب آرامش و رضایت درونی ما می‌شود و با فطرت و آفرینش ما تناسب و سازگاری دارد. انسانی که این اهداف را بشناسد و در راه دست‌یابی به آن‌ها تلاش کند، در راه فلاح و رستگاری قدم گذاشته و خود را در آستانه‌ی کامیابی و فوز الهی قرار داده است.

شناخت واژه

أَفْلَحَ الرَّجُلُ: پیروز شد و غلبه یافت، به آنچه می‌خواست رسید، رستگاری و نجات یافت، از مشکلات گذشت و به نجات و آسایش رسید.

فَارَ يَفُوزُ فَوْزًا: کامیاب شد؛ فوز نجات از هلاکت و رسیدن به محبوب است.

کاربرد در قرآن

برای آشنایی بیش تر با کاربردهای مختلف این دو ریشه در قرآن، جدول زیر را کامل کنید.

معنای واژه	مشخصات صرفی واژه	عبارت قرآنی	واژه	آیه
		وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا أَبَدًا <small>کَهِف ۲۰</small>	لَنْ تُفْلِحُوا	۱
		وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ <small>یونس ۷۷</small>	لَا يُفْلِحُ	۲
		فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ <small>فَصص ۶۷</small>	مُفْلِحِينَ	۳
		يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ <small>نساء ۷۳</small> فَوْزًا عَظِيمًا	أَفُوزَ	۴
	اسم مکان	إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا <small>نبأ ۳۱</small>	مَفَازَ	۵

قرآنت و ترجمه

۱- قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى

وَ ذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى

اعلیٰ ۱۴ و ۱۵

۲- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً^۱

وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

آل عمران ۱۳۰

۳- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ ابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ

وَ جَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

مانده ۳۵

۴- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ارْكَعُوا وَ اسْجُدُوا

وَ اعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَ افْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

حج ۷۷

۱- أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً = چند برابر

۵- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ^۱
رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ
فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

مانده ۹۰

۶- وَ لَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ
وَ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

آل عمران ۱۰۴

۷- إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ
إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ
أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا
وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
وَ مَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ، وَ يَخْشِ اللَّهَ وَ يَتَّقِهِ^۲
فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ

نور ۵۱ و ۵۲

۱- وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ = و قمار و بت‌ها و تیرهای قرعه (که به‌عنوان قمار استفاده می‌شده است)

۲- دو فعل «يَخْشَى» و «يَتَّقَى» در اصل «يَخْشَى» و «يَتَّقَى» بوده است که به‌دلیل عطف به فعل شرط، مجزوم شده‌اند، از این رو، حرف آخر (حرف علیه) آن‌ها حذف شده است.

۸- فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ

وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ
وَمَنْ يَوْقِ^۱ شُحَّ نَفْسِهِ، فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

تغابن ۱۶

۹- لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ

حشر ۲۰

۱۰- أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَأَخْوَفُ عَلَيْهِمُ

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ

لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ

ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

يونس ۶۲ تا ۶۴

۱- یوق: نگه داشته شود از

تمرینات

تمرین اول — با توجه به مفهوم دو آیه ی ۶۴ و ۶۹ سوره ی طه توضیح دهید که «فلاح» به چه معناست؟

تمرین دوم — با توجه به مفهوم آیه ی ۱۸۵ سوره ی آل عمران بیان کنید که «فَوْز» به چه معناست؟

تمرین سوم — با مراجعه به آیات ۸ و ۹ سوره ی اعراف و ۹ و ۱۰ سوره ی شمس تحقیق کنید چه واژه هایی در برابر مشتقات «فلاح» به کار رفته است؟ آن ها را استخراج و معنای هر یک را با معنای فلاح مقایسه کنید.

تمرین چهارم — با مراجعه به معجم و مقایسه ی آیات ذیل ریشه ی «فلاح» با آیات ذیل ریشه ی «فَوْز» توضیح دهید چه رابطه ای میان «فلاح» و «فَوْز» وجود دارد؟

پیشنهاد — آیه ی ۲۲ سوره ی مجادله «حزب الله» را رستگار معرفی می کند. با دقت در این آیه ی شریفه ویژگی های حزب الله را برشمارید.

حکمت

حضرت امیر المؤمنین علی علیہ السلام :

أَطِيعِ الْعِلْمَ
وَاعْصِ الْجَهْلَ
تُفْلِحَ

۱- اطاعت و بیروی کن

۲- عصیان و نافرمانی کن